

Cal Sant

Fígols

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Fígols, Cal Sant
Emplaçament Rural

Coordenades:

Latitud: 42.17645225000774
Longitud: 1.8323937602152454
UTM Est (X): 403568
UTM Nord (Y): 4670027

Classificació

Número de fitxa 08080 - 31
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern
Segle s.XVII
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: Edifici que es troba en mal estat de conservació i amenaça ruïna. Manté el teulat i l'estructura bàsica, però perilla la seva estabilitat.
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08079A001000540000QZ
Autoria de la fitxa JOEL COLOMER CASAMITJANA
Data de registre de la fitxa: dt., 08/04/2025 - 12:01

Descripció

El conjunt arquitectònic està format per dues edificacions adossades. El volum principal presenta una planta rectangular, amb dues plantes d'alçada i golfes, i una coberta a dues aigües. L'annex, també de planta rectangular, compta amb dues plantes i una coberta a dues aigües, seguint la mateixa línia formal i constructiva del cos principal. El conjunt s'implanta sobre un terreny de topografia lleugerament variable: als sectors sud i est, se situa al mateix nivell que el camí d'accés, mentre que als sectors nord i oest, l'augment del nivell del sòl fa que la planta baixa quedi parcialment semisoterrada, adaptant-se al desnivell natural del terreny. El seu accés és a través de la carretera de l'ajuntament a Cal Gorra de Baix amb un trencall de carretera asfaltada i en bon estat de conservació.

Història

Cal Sant és emplaçada en un petit replà entre boscos i feixes, Cal Sant ha estat, des de la seva fundació, una masia vinculada a l'agricultura de subsistència, la ramaderia i l'aprofitament forestal, com la majoria d'habitatges dispersos del municipi. Els orígens de Cal Sant es poden situar entre els segles XVII i XVIII, en un moment en què el creixement de la població rural i la pressió sobre les terres de conreu van portar a ocupar espais de mitja i alta muntanya. La construcció inicial era molt probablement una edificació de planta rectangular amb dues crugies, coberta a dues aigües i murs de pedra irregular units amb morter de calç. Aquesta primera fase constructiva, senzilla però funcional, es destinava a acollir una família pagesa i els espais necessaris per a la vida agrícola: estables, magatzem, menjador i cambres. Amb el pas del temps, especialment durant el segle XIX, la masia va experimentar una ampliació progressiva per adaptar-se a les necessitats creixents de producció i habitatge. S'hi van afegir annexos agrícoles com pallisses, corrals, cups o espais per guardar eines i gra. La planta superior es consolidà com a zona d'habitatge, amb una millor compartimentació dels espais i elements com la llar de foc central, finestres més grans i l'ús puntual de cairons i fusta treballada, que indiquen una certa millora en les condicions de vida. Ja entrat el segle XX, i especialment després de la Guerra Civil, Cal Sant començà un procés de regressió. L'abandonament del camp, la pèrdua de relleu familiar i la modernització del sector agrari van afectar greument l'activitat de la masia. En algunes èpoques, es mantingué com a residència temporal o com a espai per al bestiar, però la major part dels espais quedaren en desús i l'edifici inicià una fase de degradació parcial. A nivell documental la masia que apareix documentada a l'amillarament de l'any 1862 com a Cal Sant i es trobava ajuntada amb una altra casa anomenada Cal Martí amb dues peces de riquesa rústica. Hi ha una ortofoto de l'any 1956 i actualment es troba en abandonament i estat de ruïna.

Bibliografia

Amillaramiento de Fígols (1882), Ajuntament de Fígols

Mapa planimètric de Fígols de les mines (1914). Instituto Geográfico y Estadístico (Espanya). Institut Cartogràfic de Catalunya.

CORTÉS, ELÍIA, María del Agua, (2019). *De bona casa, bona brasa. La casa i l'espai domèstic rural al Berguedà*. Col·lecció Temes d'Etnologia de Catalunya.

Col·lectiu (1983). *La masia: casa i economia rural a Catalunya*. Barcelona: Fundació Caixa de Pensions.

GIRALT, Sebastià (2004). *La masia. Una història sobre la casa i la família*. Barcelona: Edicions 62.

NADAL, Jordi; GIRALT, Enric (1984). *La pagesia catalana: de l'esplendor a la crisi*. Barcelona: Curial Edicions Catalanes.

NAVARRO, Maria (2003). *La masia catalana: arquitectura i vida rural*. Barcelona: Lunwerg Editores.

PLADEVALL, Antoni (2000). *Les masies catalanes. Arrels d'un país*. Barcelona: Edicions Destino.

SERRA i VILARÓ, Josep (1932). *La masia catalana: assaig d'estudi arqueològic de la casa pairal*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.

VILANOVA, Francesc (2007). *Masies: entre la història i el mite*. Vic: Eumo Editorial.

